

10.10.

Eene treffelijcke tzaensprekinghe tusschen den Paus ende Koninck van Spaegniën/belangende den Peps met ons lieden aen te gaene.

Dananc hebbende my te rusten gelept/docht my in mynē slaep/dat ic dē Paus
van Roomen zach in zyn aldersecretste kamer. hy ginc op ende neder sonder
spraken/schijnende seer verstoort te wesen/ ic en konde niet weten op wie/dan
verstont naermaels dattet was op de Venetianen/ om datse hem niet en wil-
den obedieren/hy scheen seer verstoort te wesen: daer stonden vijf ofte ses Cardinalen
om hem/die en dorsten hem niet aen spraken/breese hem meerder stoozinge aen te
doen. Ten laetsten seyde hy tegen hunliedē dat hy hun als zyn beste ende familiaerste
vrienden/die hy hoven alle andere vertroude. by hem hadde ontbode/om hun te com-
municeren zyn voornemen/ende hunlieden raet te vragē/wat hy soude tegen de Vene-
tianen doen. Daer waren eenige van hunlieden die rieden hem dat hy hun soude dooz
d'Orloge dwingen tot obedientie/ende die gebzuptē seer heftige redenen/zeggende:
indien hy sulc niet en dede/dat zyn geheel autozitept onder de voet zoudē liggen/riedē
hem ooc dat hy den Koninc van Spaegniën te hulpe soude roepē/en hun so straffen/
dat alle Potentaten van Chyristenheyt soudē vreesen tegen den Roomschen stoel op te
staen. Maer daer was een out Cardinael/wiens name my vergheten is/dese was een
Italien/die stelde hem hier tegen/zeggende datmē zyn Hephicheyt geē quader raet en
soude konnen noch mogen geven:indien uwe Hephicheyt (seyde hy) dien raet volcht/so
stelt ghy uwen staet in perijckel/de Koninc van Spaegniē/ist dat ghy hem roept/sal
uwe Hephicheyt wel assistentie doen. maer tot zinnen voordeel/en tot schade en verderf
van geheel Italien. hy is machtich ende meer dan te vast in Italien gewortelt/roeyt
uwe Hephicheyt hem daer nu selfs inne/hy en sal d'occasie niet latē vooz by gaen/maer
sal gewillichlic komen met meerder macht als men begerē sal/ende uwe Hephicheyt
en sal niet anders mogen doen dan tgene hem sal gelieven/ghy sult hem daer wel bin-
nen krijgen/maer niet wederom wt/ende sult moeten sien het verderf ende den onder-
ganc van dese schoone Landen. Hy bracht vele treffelijcke redenen vooz/en allegeerde
bele erempelen/maer dewijle ic d'Italiaensche sprake niet wel en kan/konde ic sulc
qualijcken verstaen/doch quamt daer op wt dat hy den Paus riet/dat hy met de Ve-
netianen soude zien Peps te maken/en hunlieder liever wat toe te gevē om den vrede
ende gerusticheyt der Kercke dan geheel Italien dooz d'Orloge te bederven/ende in
perijckel te stellen van Spaensch te worden. De Paus vont dien raet goet:doch dooz
dien de meeste stemmen daer tegen warē. vont hy goet dē Koninc van Spaegniē eens
selfs te hoorē spraken:my docht sy quamen by den anderē/ende hadden tzaen ver-
schepden propooste/wacker worden stelde icse by geschryfte/om inde memoze te bli-
vē/op avontuere oft daer per in ware dat de Nederlantsche vereenichde Provintiē er-
gens in voozderlic soude mogen wesen. Dus meucht ghyse lesen en oberwegē/dunc-
kensē u niet goet/meuchtse verachten en verwerpen/en denckē tē zyn maer droomen.

De Paus totten Coninck van Spaegniën.

Mijn heminde Sone onse saken staen seer qualijcken/ic en weet langher geen raet/
mijn zweerden daer voozmaels alle Potentaten vooz plachten te beben/die en sijden
niet meer/de Venetianē verachtē die openbaerlic/de Koninc van Francrijck die ic dē
tijel gegeven hebben van alder-Chyristelijcke/ende die my bovē al behoorde by te staē
ende vooz my te bechten/die bereypt hem tot de hulpe der Venetianē/doet bystant den
Ketteren/

(circa de 1607)

Ketteren/ soo in Nederlant als elders/ ende is in alles so geveynst/ dat ick haest liever hadde dat hy ons openbaer Wyant waer/ van heymelijc Den Coninc van Engellant heeft niet alleen wt zijn Rijk verdriven alle goede Catholijckē/ maer acht my so kleyn dat hy my noemt Bisschop van Roomen. Maer wat sal vande Ketteren in Nederlant worden/ die worden so stout naer datse my geheel hebben verwozpen en houden vooz den Antechrist/ datse ooc derben verobnden/ Vnien ende Contracte u maken met alle nabuerige Potentaten/ tot onsen achterdeele/ houden hun Agenten in alle Horē/ ende men kā nergens een vinger in d' assche steken ten is hun openbaer/ ja sy beroemē hun wel dat sy noch u ende my verdriven en vernielen sullen. Goeden raet is ons dier/ sijn wy niet op ons hoede/ sy sullen ons so grooten afbreuc doen/ dat wy nauwelijc niet vreden en sullen konnen rusten/ ghy boelt het wel aen alle de Milioenen diet u alreede gekost heeft/ en aen t'volck sonder getal datse hebben ongebracht. Maer tmeest dat my spijt/ is dat de Venetianen die goede Catholijcken willen wesen/ mijn gheboden dus verachten/ ende gaet dat hier voozt ic vrese dattet heel Italien sal outsteken/ ende ick meene dattet al Ketterische practijcken sijn: dus gheeft my goeden raet hoe wy't sullen aenstellen/ dat wy dit vupl gespuys moghen gant worden/ ende dat wy onse vryheyt/ macht ende autoziteyt niet alleen en blijven houden/ maer ooc vermeerderen mogen.

De Koninck van Spaeguen.

Alderheplichste vader den besten raet dinct my te wesen/ die wy in dese gelegentheyt mogen voornemen/ dat wy eens alle onse waterste macht aenwenden/ zo te Water als te Lande/ en dat wy niet alleen de Nederlantsche Ketteren/ maer ooc de Venetianen in sulcker voeghen aentasten datme: daer van over duysent jaren af mach spreken/ om vringende man/ wijs en kinderen/ vernielende hun Landen/ ende hun Steden destruerende/ dat den eenen streen op den anderen niet en blijve: welc gedaen zijnde/ sullen wy lichtelijck den geveynsoen Vos over winnen: maer om dit te wege te vringen/ soo sal vā noode zijn/ alderheplichste vader/ dat ghy een groote schattinge sult moeten leggē op alle uwe Gheestelijcheyt/ want sonder gelt en ist niet te doen/ ende de vermaledijde Ketteren hebben mijn Heer- vader ende my alreede meer dā 200 Milioenen Ducaten gekost/ ende meer als 300 duysent kloecke Soldaten afgeslagē/ in sulcker voegen dat mijnen schat sulcx is gemindert/ dat ick genootsaect ben my met koperen munte te behelpen: Ende so mijnen goeden ende getrouwen Hebe Marquis Spinola my niet en hadde getrouwelijckē bygestaen/ t soude al verlozen hebben gegaē/ wāt t' muytineerde al datter was/ ende daer wisten de Ketteren hun profijt mede te doen dan die heeft hun so benaut gemaect datse vooz hem bebē/ hy heeft hun afgenomen de stede vē Ostendē een Zee-haven in Vlaenderen/ hy heeft hun afgenomen de stede ende het kasteel vā Lingen/ de stede van Grol/ Lochum ende Oldenscel/ ja de stadt van Rijnbert/ ende so wy hem assisteren met volck ende gelt/ hy sal hem haest meester maken van als/ want hy is voorszichtig en kloec int bestaen/ en geluckich in zijn aenlagen/ dan al te barmhertich int sparen vande vermaledijde Ketteren/ dan wy sullen se noch wel binden.

De Paus.

Och mihten beminden Sone/ hoe goet ende groot is uwē yber om ons heplich Catholijc geloobe te beschermen/ ende onse autoziteyt staende te houden/ uwen raet waer wel goet/ dan en sie geen middel om die int wert te stellen/ want is uwen schat soo gemindert ende wtgeput dat ghy hebt moeten koperen munte slaen/ ende dat u Krijchsvolck hebben gemuynert dooz faute van betalinge/ om soo wepnich volcx als ghy daer

baer hebt/ wat souden wy dan konnen wtrechten als wy noch viermael so veel volck
souden moeten te Velde brengen. soo tegen de Ketteren als Venetianen/ die arger zijn
dā de Ketteren/ en die ic geloove dat ooc mette Ketteren selfs verstat hebben. Aengaen-
de de schattinge te leggen ober den Geestelicken staet/ ghy weet dat die vā outs altyt
zoo gierich zijn van aert/ datse eer selfs Ketteren souden worden/ dan veel ghelt geben/
want tghelt en goet hebben zy veel liever dan Godt: dus soude ic meer byanden krij-
gen als ic hebbe/ wāt de saec van Venetien ziet verre/ en in plaetse dat ic soude meenen
hulpe te vinden aenden Prince van Italien/ so soude ic niet dan partytchap hebrinden
aen myne Cardinalen en Geestelicke Prelaten / ja ic vreesse datse lichtelicken soudent
t' samen spannen en een ander Paus kiezen en my verstoeten/ so waer al ons vooz-
men ten eynde. En soo veel uwen getrouwen Hebe Spinola belangt/ ic heb hem doen
eramineren/ oft hy moet heeft de Nederlantsche Ketteren geheel t' overwinnen! Hy seyt
met Oorloge nimmermeer / so om de gelegentheyt des Lants der wateren en stroo-
men/ als om datse zo machtich zijn te water en ter Zee: sulcx dat oftmen hunlieden al-
eenige Steden te lade mach afneemen/ ten is vooz hunliede geen groot verlies en ghy
weet hoe dier u d'afgenomen Steden staen: en wat heeft de winst van Ostende te be-
dieden? tis een kostelike en bloedige victorie/ en verlies dat ghy daer tegen hebt ge-
hadt vader steden en kastele vander Sluys/ Herdenburch/ Flendric/ en andere plaets-
sen aldaer is veel meer dan de winste. Dat meer is ic heb verstaen wt discourssen by
Spinola gehouden/ dat hy meent by aldien dat hy een grooter victorie mocht krijgē/
dat de Ketteren hun lichtelicken souden begeben onder Francrijk/ ende den geveyns-
den Vos en soude hunlieden niet afflaen/ ja ic heb alreede verstaen dat hy daer op toe-
lept/ ende al heymelijc de sake daer toe doet beleypden/ en vooz zijne gunstige doet vooz-
deren/ dus dunckt my dattet noodich zy dat wy een ander middel soecken.

Koninck van Spaegnen.

Wat middel doch souden wy mogen gebuycken ofte int werck stellen/ dat niet tot
onsen achterdeele en zy?

De Paus.

Men moet (naer Spinolaes raet) zien te krijghen een Muys inder Hollanderen
Spnis Kamer: voozder moeten wy zien vrede te maken/ ic niet de Venetianen/ en ghy
niet de Nederlantsche Ketteren.

De Koninck van Spaegnen.

Dat soude d'autozstept te seer nadeelich zijn/ want soo ick versta / en sullen de Ket-
ters niet willen handelen / oft sullen gheheel van onse gehoorzaemheyt willen afghe-
sueden blijven / want zy ons gheensins en betrouwen / wel wetende hoe veel sy ons te
kort ghedaen hebben/ niet alleen dat zy ons afgenomen hebben/ ende alsnoch behou-
den onse Landen ende Steden / maer vooz nemelijc dat sy ons helet ende verhindert
hebben de Monarchie van geheel Europa/ daer naer onsen Heer-vader soo lange ge-
staen ende ghetracht heeft/ ende hy hadde al lange meester van Francrijk geweest en
hadden dese verbloecte Ketteren sulcx niet helet / hoe souden wy dan Vrede niet kun-
nen maken? Oock en sullen sy van hunne Religie niet willen wicken/ noch weder
keeren inden schoot vande heplighe Roomsche Kercke/ maer zullen uwe Hephicheyt
geboden en wetten blijven versmaden en onder de voeten betreden. Ende ist sake dat
uwe Hephicheyt de Venetianen soo veel te gemoete komit dat sy hunnen wille krijgen/

Voortwaer uwe Hephlichepts autozitept zalder vele by te cozt gheschieden / tis een zake die intollerabel is dooz uwe Hephlichept en dooz my / daerom zoude ic by mijn advijs blijen / dat wy eer alles inde waechschale stelden / van ons selven de kleynhept aen te doen / ende hunlieden soo veel te gemoet te komen.

De Paus.

Mijn beminde Sone ghy seght wel / ende ic soude uwen raet wel goet bindē en volgen / maer gelijc ghy weet soo gebreect ons gelt / sou om d' Oorloge te voeren tegen de Venetianen die t'gelt overbloedich hebben / als tegen de Kettersen / ende ghy weet hoe noode dat de Geestelijchept van gelt schepdet / weet ghy niet dat d' Oorloge in Nederlandt principael daer wt eerst ontstaen is / overmits den Hertoge van Alba soo wel de Geestelijche als Weereltlijche wilde beswaren met schattinge vande tiende penninc / en dat de Geestelijche de principaelste waren / die eerst daer tegen warē en d' andere op rockeden / hoewel sy niet dochten dattet hun soo qualijcken vergaen zoude? Dusullen wy vanden noot een deucht moeten maken / panners dooz eē tijt (tot dat wy onsen slach zien) patientie hebben / behnsen ende simulerē moeten / om meerder perijckelen te outgaen ende voorkomen : ende so wanneer wy hun in slape zullen gewiecht hebben / ende datse anders niet weten oft wy meenent oprechtelijc / soo sullen wyse onverschens opkomen / overbalken / vernielen / ende tot den gronde toe wtroepē / dat geen gedachte nisse van hunlieden blije.

Coninck van Spaegnen.

Maer dat waer niet oprechtelijc / maer ontrouwelijc gehādelt / ende sulcx soude by andere Potentaten verbloecht worden.

De Paus.

Wel / hoe komt ghy dus eenboudich te spreke? wanneer zāt ghy dus eenboudich en heplich geworden? hebt ghy en u Vader sulcx nopt gepleecht? hadde u Vader sulcx nopt gepleecht / ghy en waert noch jegenwoordich geen meester van Granaden / noch Aragoen. Behalven dat / is hier noch een ander / te weren / dat in alle diemen dooz Ketters hout / niet schuldich en is eedt nochte belofte te presteren / gelijc by het Concilium van Constans besluten en tegen Joannes Hus te werc gestelt is: ende wilt ghy klaerder beschept hier van hebben / leest een Hispanischen Rechtsgeleerden / ende bysonder van Doctoor Ajala / Auditeur vanden Legher des Princen van Parma / die sullen u dat genoeg wtleggē / ende oft die al niet en zepdē / wat behoeft ghy meer als mijn absolutie / ic sal u absolveren van alle Ede ende beloften die ghy hunliedē doen zult moghen / al waert noch soo grof.

Coninck van Spaeguen.

Hoewel ic het liever op een ander maniere doē soude / soo bevinde ic nochtas uwen raet / alderheplichste Vader / den besten ende zekersten / maer de Ketters zijn erch / loos ende listich / zy sullen my niet betrouwen noch gheloooben / ende sullen altyt op hun hoede zyn / soo dat ickse niet sal kunnen verrasschen.

De Paus.

Daer is wel raet toe / ghy moetse zoo veel schoons presenteren als sy zouden mogē begerē en wenschen / willen zy dat dan niet aennemen / zoo sullen alle hun Gealigerde
hun

hun afvallen/ en zeggen: Als ghy noch zoo lange jaren Oorloge hebt gevoert als ghy nu gedaen hebt/ wat kont ghy meer winnen? wilt ghy lieden ewigh inde Oorloghe blijven / ende ons daer in houden/ zonder reden ofte fundament? ende oft men u zelfs pampier/ inct ende pennen leverde om den Keyser en Vrede te schryven naer uwen zin/ zoudt ghy wel meer derve begeeren? Dus beminde Sone geloofst my/ kont ghyse maer zo verre krigen dat zy u hoozen/ zo zyt ghy al binnen zeven jaren meester/ laen zy dan zoodanigen handel af/ zo hebt ghy alreede de helft gewonnen: want indien zy verlate worden vanden bystant van andere/ zo is hun macht grootelijc gekrenct/ behalven den twist die zy onder hun zelven zullen vindē/ want eenige van hunne Provintien die onzekerste leggen/ zullen geen Frontieren willen blijven/ en zullen op hun zelve vrede maken ende afvallen/ ende die moet ghy dan zachtelijc tracteren/ gelyc ghy nu die van Brabant/ Vlaenderen en andere doet/ tot gelegender tijt/ daer na zult ghyse wel binden/ de gene die hertneckich blijven/ zullen mede vā binnē vol twists zyn. De gemeene lieden die d' Oorloge moede zyn/ zullen tegē d' Overheden roepen: Waerom wilt ghy ons alrijt in Oorloge houden/ daer wy een goeden Vrede hebben mogen krigē/ gelyc onse Ghebueren? Wy lieden können geen schattinge meer geven / wy zyn benaut tot den watersten toe/ wilt ghy ons noch meer opleggen/ ende diergelycke meer? ende kant dan komen dat het Krychs volc eens aent muptineren komt by faute van betalinge/ ziet zo isft genoeg ghedaen. Aldus isft u gheraden de zake alzo byder hant te nemen/ want daer is winninge vooz u in ghelegen/ t'zy oft de Vrede valt oft niet/ kondt ghyt maer totte handelinge brengen/ tis vooz eerst genoeg: Valt den Vrede/ binnen zeven oft acht jaren zyt ghy volcomien meester / kondt ghy maer soo langhe beynsen: Valt den Vrede niet/ ende dat ghy totte handelinge kont komen/ ende hun lieden zoo vele presenteert als ic gesept hebbe/ so sult ghy lieden op hun lieden meer winnen in een jaer als anders in tien. Middeltijt moet ghy onder hun lieden met gouden Ducaten en Spaensche Pistolletten koopmanschappe doen/ ende hun lieden doen verstaē dat ghy niet anders dan Vrede en soect/ dat alle u vrienden ende Onderfaten u dat raden/ om de Christenheyt eens in Vrede te brengen/ maer het moet minste wese dat ghy denct. Op de Coningen van Denemercken/ Polen en Sweden/ moet ghy midlertijt ooc al d' ooge hebben/ d' eenē helpen/ ende d' ander verdrucken/ al om u eygen profijt en voozdeel/ maer vooz al moet ghy leeren beynsen/ ende u dragen oft ghy een Lam waert/ geworden/ ende dit (seggh ick) maer zeven oft acht jaren. tis dan al ghedaen.

Koninck van Spaegnen.

Alderheplichste Vader ic binde uwen raet wel goet/ maer tis my so hart/ soo lange te moeten beynsen/ myn bloet is noch jonc ende heet/ ic sal so lang niet können simuleren/ bysonder als ic sal hoozen dat andere Potentaten my zullen bespotten/ dat ic my soo verkleene.

De Paus.

Ghy moet sulcx nochtans doen wilt ghy meester wordē/ want rept ghy u te vroech soo leyt den raet in d' assche/ ghy moet den tijt verbeypden / ende maken dat men gheen quaet vermoeden van u krighe/ anders sult ghyse niet in slaep krigen. Weet ghy niet dat de hefticheyt ende haesticheyt van wilen uwen Oom Don Jan d' Austria al tspel bedorf? had hy können beynsen/ twaer lange met hun liede gedaen geweest/ ghy waert jeghenwoordich niet alleen meester van geheel Nederlandt/ maer ooc van Francric/ Enghelandt ende Duytschlant. Dus moet ghy mynen raet volghen / want met soodanighen maniere meene ick het de Venetianen te verghelden.

Koninck van Spaeguien.

Maer oft ic het nu soo al wilde doen (dat ic seer qualijc kã doen) ende datse my eben
wel niet en geloofden/ de jaren gingen te vergeefs deur/ ic waer mijn Lant quijt/ ende
y souden hun Frontieren stercken/ en met goede garnisoenen besetten/ volc in waert-
gelt houden/ ende t'allen tijden soo haest ic my repte/ ooc gereet zyn/ ende soo soude ick
in mijn hope bedzoghcn zyn.

De Paus.

Wilt ghy mijn raet volgen/ tis onmogelijc dat ghy sult bedzogen worden/ want u
beynsende/ als ic gesept hebbe/ soo sal alle quaet vermoeden wech ghenomen worden/
mza sal u niet dan alles goets betrouwen: ghy moet ober al ordze stellen datse wel ge-
tracteert worden/ die wt eenen yver yet tegen hunlieden soude willen voorstellẽ/ moet
ghy selfs straffen en kastijden/ dat y daer in genoegcn hebben/ en soo doende sullen y
alle misvertrouwen afleggen. Hoe ghy u voorder middelertijt sult ghedraghen/ sullen
wy wel op een andermael breeider af handelen / men false soo doende soo vast in slaep
wiegen/ datse met open oogen sullẽ sluymeren. De garnisoenen sullen lichtelijc in twee
oft dzy jaer de helft verminderen/ y sullen d' Orzoge ongewoon wordẽ en vergeten/
de beste ende kloecste Soldaten sullen y quijt wordẽ/ hun Obersten sal mẽ allencrkeg
op andere plaetsen trecken met belofte van groote gagien / ja hunnen opperste Sou-
verneur Graef Mauritz sal mẽ sien te makẽ Generael tegen dẽ Ture/ en hem groote
eere en profjten tabeelden/ wil hy niet/ mẽ sal hem vãde hant sien te treckẽ door eentch
ander middel/ t' y vã houwelijc oft ander/ daer wy daer naer tijts genoegh toe hebbẽ
om af te handelen: Oock sullender binnen dien tijt vele vande Oude die ons listicheyt
bekent zyn komen te sterben: in plaetse van dien sullender jonge en overbarene komẽ/
daermen beter mede sal te doen hebbẽ/ wãt sy en sullen de pachtijcken niet weten/ oft
inimers niet gelooven/ en middelertijt sullen uwe schatten en tresoren so meerderen/
dat ghy sult konnen doen wat ghy wilt/ ende gheduerende desen ghebeynsden Bredde/
zult ghy vele herten onder hunliedẽ winnẽ/ so met Kroonen/ Pistoletten en Ducaten/
als met schoone en ydele beloften van hoogen Staten en Ampten/ en met Houwelijc.

De Coninck van Spaeguien.

Alderheplichste Vader/ uwen raet binde ic wel goet/ maer/ seer hart om volbzengẽ/
want ick duchte oft ick al schoon soo lange jaren konde beynsen/ soo en sullent mine
Officieren niet konnen doen/ dã ic wil my cen wepnich breeider daer op bedencken/ en
uwe heplicheyt beschept segghen.

Gen Trommeter te Post.

Alderheplichste Vader/ ende alderghenadichste Heere/ ick bzenghc u hier vzeemde
ende wonderlijcke dinghen.

De Koninck van Spaeguien.

Van waer komt ghy van daen?

Trommeter.

Wt Nederlant vã uwe Majestepts Broeder en Suster/ de Certshertogen Albertus
en Isabella leeft/ daer zyn de Brieven/ daer sal uwe Majestept alle zaken wt verstaen.

De Koninck van Spaegnen totten Paus.

Alderheplichste Vader/mijn Brieven houden wonderlijcke saken inne/te weten/dat de verbloecte Nederlantsche Ketter van meeninge zijn eē Compaignie op te rechte/ om mijn West-Indien my af te nemen/dat zy hun daer toe alreede beginne te p̄pa-
reren/ja dat meer is/dat de meeste penningen totte equipagie ende toerustinghe totte
Dorloch Schepen (indient voortgaet) sullen komē wt Brancrjck/Engelant/Brabant
ende Vlaenderen/dat de kooplieden dit willen bestaē/ mits dat het Lār daer toe ooc
sal doen en dragen sulcke kosten als men met hunlieden sal overeenkomē: Mijn Broe-
der ende Suster Certshertogen senden my hier by alle t'voornemen ende t'secreer/hoe
sp de Compaignie meenē op te rechte/waar sp my meenen dē meestē afbreuc te doen/
hoe sterck sp meenen te comen/wat ordye sp meenen te houden: Ende boozwaer alder-
heplichste Vader/ic mercke datter niet secreets en is dat dese Ketter s niet en weten/so
dat voortganc heeft en niet en kan belet wordē/ tis met my gedaen/want dat is mijn
ziele aengeract/en oft ic al mijn macht aenwende om hun tegē te staē/ tis al om niet/
sp zijn machtich van Schepen/zy meenen met 100 zepelē ende daer onder 40 Dorloch-
schepen/4000 Soldaten/ende 3000 Bootsgesellen/van alles wel voorszien te komen:
Wat soude ic daer tegen kunnen doen? eer ic eenige macht daer teghen soude kunnen
gereet maken/sullen zy alreede eenige vaste plaetsē ingenomē hebbē/als Cartagena/
Rambre de Dios/Campedo ontrēt de Caep vā Tucatan/d'engte vā Pabaina/om de
Golfo Mericano ondeplich te maken/somma wy merckē datse souden cōnne maken
dat top in drie of vier jaren niet een Schip wt West-Indiē en soudē kunnen krijgen/
en al en deden zy ons geē āder schade/twaer genoeg om ons te bederbē/want al ons
credijt souden wy gunt wesen/sulck dat wy nauwlijck souden machtich wesen om onse
garnisoenen te betalen/en onse gewoonlijcke Hof-houdinge te mogē staende houden/
en om hun tegen te staen souden wy wel viermael meer garnisoens moettē houdē/dan
wy nu doen/want wat weten wy waerse ons souden willen quellen/de Landen zijn
groot en qualicken al te besetten en te bewaren/want t zoude noodich zyn dat wy alle
de grootē Zeecusten van Spaegnen en West-Indien/mitsgaders d' Eplanden soudē
moeten besetten: Och heplige Vader wat quader tijdinge is dit/ic en geloove niet oft
alle de Dupbels vander Hellen zijn wtgelatē tot hunder hulpe/en tot onsen verderbe.

Tweede Post.

Alderheplichste Vader/ende aldergenadichste Heer Koninc/indien ghy niet by tijts
toe en siet/soo meucht ghy wel alle uwe Nederlanden verliezen/want ic brenghe uwe
heplicheit ende Majestert tijdinge datter in bedenckē wort gendomen/dat de Neder-
lantsche Ketter en wel mochten de souberainiteyt van hunne Provincien overgeven
aenden Koninc van Brancrjck: dus tis tijt dat ghy daer in voorsziet/en op u hoede zyt.

De Koninck van Spaegnen.

Och wat zwartcheden en quader tijdingē oberballen ons tzeffens/so dat geschiede/
300 waren wy niet alleen berooft vande hope om de Provincien/Landen/Steden en
plaetsen/die onse Rebellen ende verbloecte Ketter s ons onthoudē/weder om te beko-
men/maer souden in breefe en perijckel staē om d'andere daer wy noch meester af zyn
mede te verliezen: Och heplige Vader geest my doch goeden raet in dese benautheyt.

De Paus.

Zyt getroost mijn beminde Sone/weest niet soo kleynmoedich noch vlagē/volcht
noch

70-405
Kosmos
Feb. 170

noch mijnen raet die ic u gegeven hebbe/maer dat haestelijc en sonder vertoeven. Daer
latet dooz uwen Broeder doen/ sent die volle macht om mette Kettere t'acorderen en
vrede te maken / oft een lang Bestant laet hyse vyz veel belobe: Zimmers boort eerste
soo schoon komen datse beghinen te lusteren/soo sullen dese handelingen ophouden.
schrijft hem dat hy geen neerstichept en spaert/ gheen gheschencken en ontsiet/ gheen
lijstichept achterweghe en laet/om maer gehoor te krijgen: want men seyt gemeenlijc
als een Stadt parlementeert isse half verlozen/kan hy maer ghehoort krijgen daer is
veel ghewonnen/ende daerentusschen hebben wy tijt om naerder te deliberen/ en alle
de subtylste en looste Vossen te vergaderen/om te letten hoe wy hun best sullen mogen
bedriegen onder dersel van Vrede oft Bestant / maer ghy moet uwe natuer geheel te
bypren gaen/ende leeren veynsen/oft het waer al niet/ en ic wil ooc selfs zo doen tegen
de Venetianen.

Koninck van Spaegniën.

Ik wilt doen alderheyllichste Vader ende uwen raet volghen/want ic mercke wel dat
ic anders bedorven ben/dan tjal my so zwaer vallē/ dat ic vreesse van hertseere te ster-
ven/en is niet om te verdragen/dat ic die van alle de werelt ontsien ben geweest/my
nu sal moeten verootmoedigen vooz mijne Rebellen en vooz de dupvelsche Ketteren:
maer ic mercke dat het moet zyn / en dat ic andersins nimmermeer kan komē tot my-
nen vermēte/maer boven dien ooc inden gront soude worden bedorven/dan ic beloofte
hun/kan icse niet veyns bedriegen/en dat ic daer dooz kan meester worden/dat ic hun
so sal verleeren/datse nimmermeer middel en sullen hebben om tegen my op te staen:
ende dan sal ic het dien loofen Vos ooc verghelden tgeen hy nu doet:ende op die hope
dat ic sulc sal te wege brengen/wil ic mijn bedroeft herte te vreden stellen/ende leeren
veynsen van nu ter tijdt af / ende wil terstont uwen raet volghende mijn Vosten ende
Vaden afveerdigen aen mijnen Broeder ende Suster/de Certshertoghen.

De Paus.

Doet soo/ende ic ghebe u daer toe myne benedictie/kondt ghy dit verkrigghen/t sal
wel ten besten komen/maer vertoest niet langhe/haest u haest u.

Ter wijlen dese propoosten duerden/quamen so my docht/noch andere tijdingē wt
Oost-Indien/die mede niet naer des Paus nochte Koninc van Spaegniens sinne en
waren/daerom de Koninc te meer haestede om zyn Vrieten en Vosten naer de Certs-
hertoghen te senden/hy las de selve Brieven den Paus vooz/diese wel behaeghden ende
goet vondt/maer zy waren in Spoenssch gheschreven/welcke tale ic niet en versta/dan
hier en daer een woort/zo dat icse niet en kan mede deelen/dan my docht twas al van
schoone beloften te doen/ende dat hy daer toe soude gebuycken eenē Minnebroeder/
Maer ghensins eenich Jesuwijt/want hoe wel die listich ende loos zyn/so waren die
te seer inden haet. Anders en konde ic vande Brieven niet verstaen/twelc my leedt is/
want sy soudē hier hy wel ghedient hebben/ende soudē een goede waer schouwinge
zyn geweest / om u vooz dese bedriechlijcke schoon-schijnende beloften ende handel-
ghen te wachten/ende om voozsichtich op alles te mogen wesen. Waert wel / blijft
wacker/ende en vergeet de Spaensche tyzannige nimmermeer/noch en ghelooft geen
schoonen schijn/maer zyt op u hoede.

F A R S.

